

Oglas, pripisani itd.
takaju i račinaju se na temelju
običnog cimika ili po dogovoru.

Novci za predbrojnu, oglase, itd.
saju se naputnicom ili polož-
nicom post Stedionice u Beču
na administraciju lista u Puli.

Kod narucbe valja točno oz-
načiti ime, prezime i najbliži
pošt predoprugika.

Tko list na vremenu ne primi,
nekto se javi odpravnici u
otvorenem pismu, za koji se
ne plaća poština, ako se izvana
napiše «Reklamacija».

Četkovog računa br. 847.849.

Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a mlečica svoje pokvarit.“ Narodna poslovica.

Odgovorni urednik i izdavatelj Stipe Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krimpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Sjećajte se
„Družbe sv. Cirila i Metoda“
za Istru

Poziv na predplatu.

Bližamo se koncu drugog poljeća,
radi toga molimo ovime cijenjene
predplatnike, da nam pošalju tekuću
predbrojbu, odnosno podmire staru.

Izdavanje lista skopčano je ve-
likim troškom i radi toga bez točne
predbrojbe dolazimo u nepriliku prama
našim obvezama.

Svaki onaj, koji list prima, dužan
je platiti predplatu prije ili kasnije.

Kao što su se cijenjeni predplat-
nici mogli već osvijedoći, mi izpu-
njujemo svoju dužnost prama njima
i to nam daje nadu, da će i oni
učiniti svoju.

Tko ne može sve, neka pošalje
barem nešto na račun.

Sve one, koji su nam dužni jošte
za prošlu godinu, ako se ne oglaše
do 1. jula predplatom ili pismom,
brisati ćemo, a dužnu svotu utjerati
drugim načinom.

Uprrava „N. Sloge“.

Občina Grožnjan.

III.

Koji sačinjavaju tu većinu puka,
poreznici, inteligenci slavnog Grož-
njana?

Tko nepoznaje pobliže Grož-
njanske okolnosti, taj bi čitajući

Podlistak.

Lovranske pacuharije.

Punu vrću retifik sam dobil na one
moje zadnje pačuharije. Spomenut, ču van-
samo dve, tri. Kukuma mi piše: 19,
000, 77, 345, 1, 28, 56, 74905. Tu mora-
bit neč debolega, ma ča? Morda pojmi-
za polne male do Cestelin i, ona će
mi treba da znači stumačit, ča je to na-
pisano. Naočrešta, je pak retifika Blejamina nova. On piše: „In base di
tutti li 19 palografi de la Jele Su la stam
Pa no sta Me secar, perché te farò, venir
creva e olita, vanka“. A Černa? Bog
nas očuvaj! Kakova je pak nijja reti-
fika: Ona ne spominju ni palografi ni
Jele, nego se ovako na me skida:
„Vražji cigane, ču ti ja vražjega dat, ne
boj se, mrlja mrlasta, moli Boga, da mi
ne prideš pod eti, vražji insensado“. To
je nijja retifika. Stile sa la donna —
rekali bi stari Tonić. Najviše se jadi pe-
desta Jeletić. On mi piše jedno jedno:

„Berejica“ i puljsku „laži-
torbu“, — lahko se prevario u tom
sudu. Najprije, nepobitna je činjenica,
da je dopisniku „Quieto“ i plemenito-
mu drugu laž utjelovljena, pa oni da bi i htjeli inače, ne mogu
no laži črkati. „Quieto“ govorje
o većini puka izključuje vanjsčinu,
jer su to za njega robovi, jer su mu
listom protivni; on se dakle osvrće
na sami Grožnjan. Ova župa, broj-
okolo 1900 duša, na Grožnjan od-
pada oko 500 duša. Njemu je dakle
500 duša većina puka; ali i ovih ko-
liko mu je u prilog, koji su njegovi
prijetljivi, jednomišljenici? Tri amo
naseljena kmeta, Pepi moro, Puh,
Kaliifornija, Postijeri, Krepa, fratar
i čelavi Harlekin. Dat ćemo mu više,
nek stoji uz njega 20 kuća broja; a
ostalih 74? Te „Quieto“ ne vidi,
jer su to za njega negativi, iz
izdali majku domovinu. Al zašto ne
rekne istinu? Treba ove grdit, zastra-
šivat, jer su otvorili oči, upoznali im
spletice, po vremenu mogli bi skoditi
njihovom patriotskom, pardon uji-
hovoni nepresahnom izvoru svag-
danjeg hlijebčića; a onda s Bogom
teta Jele, jer zemlje ne imaju, novca
iš manje, kopati ne mogu prosliti
ih sram; a onda tko će ih sa stoli-
njačama podpomagati. Eto to je
„Quieto“ većina puka, par
prosjaka, kruhoboraca, podpomaganih
kojom občinskom nadnicom, i kojom
občinskom krunicom, kojom litrom
vina, samo da po noći demonstriraju,
vredajući svakoga, koji no če da puše
u njihov rog; podpomaže patriote
gladuše. Ti siromasi duhom i tjelem
sačinjavaju njemu takodjer Grož-
njanske poreznike. Istina je, da od
rečenih 20 br. kuća, ima poreznika,
ali ti bi se mogli na prste jedne ruke
nabrojiti; a ostali il plaćaju kakvu
malenkost, il pak sasma nista kao

n. p. „Quieto“, Kalifornija, fratar,
Krepa itd.

Koj pak po nazorima „Quieto“
sačinjava Grožnjansku inteligenciju?
Prije svega ne ima nit ciglog Grož-
njanca, koji bi pohodjao barem ka-
kovu srednju školu, osim „testa
de vedel“, al i taj: čižma išao,
škornja se povratio, poslat
bi iz Kopra sa riečima: „non sono
per te i studi, per te è unico
vendere pevere e cipola“. Priznajemo, da se može čovjek i sam
po sebi izobraziti, al za to treba, da
ima prilike a i sredstva. Sva ta svoj-
stva manjkaju u Grožnjantu. Po čemu
dakle sudi „Quieto“ izobrazbu?
Čudnili li nazora! Njemu je čovjek
najizobrazjeniji, koji znade krivo tu-
žakati, lagati, ludje poštje vredjati,
koji znade prostakči demonstrirati,
derati se po ulicama; u obće pitanice,
dangube i vucibatine.

prije u Elville, kasnije u Strassburgu. O
prvih dvadeset godina života mladoga
Gutenberga nije ništa poznato. U Strass-
burgu pomrije Ivanu roditelji.

Za poviest tiska i za poznавanje ži-
vota mladoga Gutenberga važni su spisi
neke parnice, koju je imao god. 1439.
Ivan Gutenberg.

Iz tih spisa dozajemo, da je Gu-
tenberg sklopio sa Risteom načelnikom
nekog gradića nedaleko Strassburga ugo-
vor o izkoriscenju neke tajne. Kasnije
pristupiše u družtvu te dvojice Andrija
Drietzen i Andrija Heilmann. God. 1438.
sklopio je Ivan novi ugovor, po kome
imade se podieliti prihod novoga poduzeća
na 4 jednakih diela. Dva diela imade pri-
pasti njemu, jedan dio Riste-u, a četvrti
diel imade se podieliti medju dva nova
člana družtva. Ovo poduzeće nije uspjelo,
jer se novo družtvu do mala razpolo radi
nesuglasja medju članovi i radi toga što
bijaju određeni neki zajam, na kojem su
kanili poduzetnici god. 1439. izkoristili
svoj izum.

U to doba umre glavni suradnik
Ivanov, Drietzen. Njegovi basnici latje-
doše sa Ivanom stupiti u družtvu, nu on
se tomu uprotivi. Radi toga nastala par-
nica, koja se svrši na korist Ivanu.

Iz spisa te parnice, koji bijaju tiskani
god. 1760. u Strassburgu, proizlazi, da se
je Gutenberg već u ono doba bavio teh-
nickimi poslovima, da bijaše već tada na
glasu velikog izumioca i da se je u Strass-
burgu bavio knjigotiskarskim obrtom, što
ga je kasnije u Maincu usavršio.

Lovo Beldek pripoveda, da je Gu-
tenberg naložio Klausu Drietzenu (Andri-
ju bratu) da ne pokaze nikom u
tiskarsku prešu, koja bijaše kod
njega, i da tu prešu razstavi po-
moću dvaju vijaka i da će se
tada svi die洛ovi razpasti tako,
da neće nitko nista vidjeti ni
razumjeti.

Ki vam je rekao, da ja nisam podestā,
ču? Hote pogledat va protokol (otel je
reč: protokol) pak čete videt da je
nutre napisano: Antonio Gelle-
tich podestā: Ja — ja sam po-
destā i nijedan drugi. Ci sono e ci resto
— kako i Vittorio Manovele a
Roma. A Ferdinando neka prekrži usta
— i neka znamе s glavi tu misal, da će
on postat podestā. Nego hen che sō
staro, in guardia — si per dince! A
Jorjo — onako s disprezom:
Guarda e passa... Ja, da him je
mogao samo pogledat pak poč napred, ma-
kega zlodjeja čete, kada se vavek moram
fermat i gledat kako ono svire, svire
— Burina e Minjinjan i muče
— i dobro deluju. Francele se hvali,
da ga nisam jaka... Na najviše me je
va sree taknul Kenić. On mi piše: Caro
parpa Donžić! Še ti no šepsta baćukarice
mi da supito fušen šop te pira e paha-
duti Tomenighi Šnops. Corpí te pak —
mi star tešo pon — mi no me paža in
njente. Prime volti mi star Hrovato, po
Talžiano, po noch a mol Hrovato, po

Talžiano und so wajter, — ma tešo mi
star Totečko — ja, ja — tešo mi star
Totečko. Mija molče, ferlihute kombinac-
zion, star Hrovata slovenska — esa no
parla totečko, e mi no parla hrovatiš, also
mi teše parlar kul esa per talžiano. Ma mi
barla poco kul mijia molče — mi barla
solo: Molče, da betes — e pasto“.

Za mlade noše kanturice i ni
nijedan poslat retifiki. Nego za svem
tem čut sam ju neč i od njih. Neki večer
sam šal malo na „Puntu“. Na banke
sedele su dve ženske svaka sa svojim
čerukom. I jedna mat je rekla drugoj:
Dunke si lejla ona, ča je bilo neki da
va „Sioge“ kontro divojkam, ke tali-
janski pivaju. — A druga je odgovorila:
Lejla sam — i pravo njim stoji. Je se
to kada video onakove kancuneti: Me
sfogo tabakar, tento un piz-
agon, — to kako da pita neka ju ščipne,
pak ono: Že justo che la sera me
fazzo cocolar. Bin rjini ja dala
vražjega cocolar, ter bin — pletilo,
ter bin — altro cocolar! Pak to:
de sera farsi cocolar? Nam bi se

izlazi svakog utorka i petka
o podne.

Nediskani dopisi se ne vraćaju,
nepotpisani nediskani, a ne-
frankirani neprimaju.

Predplatite sa postarinom stoji
12 K u obče, 6 K u seljaku, 3 — na
ili 6 — odn. 3 — na
pol godine.

Izvan carevine više postarina.
Pojedini broj stoji 10 L. koli u
Puli, toli izvan iste.

Uredništvo se nalazi u ulici
Gulinja br. 5 te prima stranke
osim nedjelje i svetka svaki dan
od 11—12 sati prije podne.

Nu tekar u Maincu god. 1448. i na-
pred započinje prava djelatnost Ivana
Gutenberga. Tada je dovršio svoje glas-
vite djelo, koje mu je izjed sru njegovu
baštini, te bijaše opet prisiljen tražiti sli-
druga i pomoćnika. God. 1450. sklopi su
maineskim gradjaninom Ivanom Fustom
ugovor, kojim mu ovaj daje na porabu
svoj imetak za izkoriscenje i praktičnu
izrabu novoga iznasača. Taj ugovor glasi:
1. Družtvu imade trajati 5 godina; 2.
Fust će predujiniti 800 for. uz 6% za
ustrojenje tiskarne; svih predmeti tiskarne
služe Fustu kao jamećevina za njegov no-
vac; 4. čim se ustroji tiskarna davati će
Fust godinice 300 for. za upravu iste pod
uvjetom, da će dobivali jedan dio prihoda.

Knjigotiskarstvo započelo je dakle god.
1450. i to 22. agusta, premda bijaše i
do tada poznata neka vrst mehaničkog
umnožavanja spisa pomoći drevnih plo-
ćica. Pod konac 14. veka urezivali su već
slova u drevne ploćice i pravili otiske,
no to je bilo vrlo sporo i nebijaše od
praktične vrijednosti. I sredovječni lepo-
pisci utiskivali su u rukopise pojedina
početna slova, te ih svakokako urezivali
i slikali, ali širenu knjiga malo je taj
mučni i skupi posao priponogao. Istom
Gutenbergu bijaše sudjeno, da doskoči
širenu knjige novim izumom t. j. iznasač-
cem kovnili slova za tiskanje knjiga. Gu-
tenberg je pronašao i usavršio pojedina
razstavljuju kovna slova i tiskarsku prešu,
kojom se je tada počelo brzo knjige ti-
skati.

Gutenberg je izumio osim toga i
tiskarsko crnilo ili maslilo, i sve ostalo
sto bijaše potrebito za tiskanje knjiga.

On je kušao s početka svoje umijeće
sam na manjih djelih, a sklopivši ugovor
su Fustom, dao se na štampanje biblije,
koja je pravo remek-djelo štamarske
umjetnosti. Već godine 1451. uzeće si
Gutenberg i Fust za ponagača vrstnog
Petru Schöfferu, kome je Fust dao za
ženu svoju ljepe kćer Kristinu, da ga
tako što više uza se pritrage, da mogu
izigrati Gutenberga. I zbilja god. 1455.
dolazi do parnice između Gutenberga i
Fusta, u kojoj on traži, da mu Gutenberg
povrati sav novac i kamate s kamati od
kamata. Ne zna se, kako se patnica srešila,
nu misli se, da je Gutenberg morao Fustu
ostaviti svoju tiskaru. Tako je izgubio
sve, što je dugo godina stekao neumornim
radom. Ali njegovog velikog duha nije
stomila ta neprilika, već je podporom
manjegog gradjanina dra. Konrada Hu-
mery-a osnovao novu tiskaru. Ratni do-
godjaji od g. 1462 prisiliće Gutenberga
na seobu iz Mainca u Eltville. O zadnji
njegovih danih malo se što znače. Naslu-
ćuje se, da je god. 1468. u Eltville-u
zavorio za uviek svoje umorne oči. Po-
kopan je u franjevačkoj crkvi u Maincu,
nu grobu njegovu danas nema ni traga,

Dragu ti. — to li sve na se bej poteže.
Mu te kaneuneti! Pui, ako mi se valje
stuhih ne nazdiže, kada ĉujem one por-
karije. A ĉuji — još ĉu ti neć reć: Jur
vidiš, ja se ne paćam na politiku, zač ja
nigam kako i Černa i kako Marije-
tina, ke se vavek za to laju i naceraju
— ma zaluđo ti je, neka reće ĉa ĉe ki,
ma ni ti ga do hrvatskeh kaneunet.
Se spamećujes kada smo ono pivate: Ah
te Ško je umreti, kad ništane
boli, — pak onu drugu: Vozila se
po moru galija — ale pak onu: S
Bogom ne harna dušo. — Pak
čekaj, još ĉ: I ona je lepa: Na levoj
strani kraj sreća — i ona: Dje-
vojka je ruže brala, pak je
zaspaša — a ima ih još, još — te su
stare a kade su pak nove — a sve su to
tih, lepe i drage pesmice, ke li sreća
de kakve najlepše i najsladje muzika. To
je za noše divojki, a ne one talijanske
guju sarije. Ah! kada ĉujem hrvatski
pivate, mi se pari, da mi se vraćaju ona
stara i lepa vremena, kada sam još kako
i mlada divojka lu na „Punt“ kante-

jer je spomenuta crkva za rata god. 1793.
zapaljena, a poslije posve porušena. Kusalo
se sā više strana pôricali Gutenbergo
prevenstvo za njegovo hezmrino djelo, nu
danas je izjavljeno: nesumnjivo utvrđeno
da je on svojim velikim odkrićem dobrovor
svega čovječanstva.

Kao mnogim drugim glasovitim izu-
mocem, dogodilo se i Gutenbergu, da se
nije znalo ni mogao okoristiti svojim du-
hovitim izumom i da su se već tada na
njegov račun drugi bogatili, ali svojim
iznasačem obogatio je on sav svijet i
proslavio svoje ime neuvjehljivom slavom
za sve vjekove i medju svim narodima.

Radi toga kličemo i mi prigodom
proslave 500 godišnjice narodjenja jednoga
između najvećih dobročinitelja čovječan-
stva: slava Ivanu Gutenbergu!

DOPISI.

Iz Žminja. Doba je g. urednici, da
i odavde ldogod makne perom, da se znače
stogod iz Žminja i njegovih odnosa, možda
to koga prinuka na živahnju rad
i dobroti občine i prestanak štetnih
prepiraka. Odnosaji su težki za one, koji
občini zastupaju, ali dobrrom voljom i
čvrstom nakonom, moglo bi se stogod
postignuti dobra i koristna. Ovih dana
potaknuo je netko u Vašem listu pitanje
škole u Debeljih.

Bila tu u Debeljih ili Modrušanili,
potrebna je kao gladnomu kora kralja;
ali stvar u tom pogledu stoji ovako:
Pred 10 godina koturski skol. nadzornik
g. Kos ustanovio je bio ovdje tri školska
okružja: Modrušani, sv. Matej u Ceru i u
sv. Ivancu. C. kr. zem. sk. viće je ta
okružju potvrdilo i bila su proglašena sele-
koja će u pojedinu školu poslijati djece.
Občina je sagradila školu kod sv. Mateja
u Ceru: djeca redovito polaze ju već 8
godina i sa dobrim uspjehom. Sv. Ivanc
je zu sada srušen, nemože škole graditi.
Sam g. nadzornik bio je u Modru-
šanili našao prikladnu kuću; ujekoj se
poteli bunuti proti tomu okružju zahitje-
vajući, da škola bude u Debeljih.

Tadašnji poglavari občine predložili
su promjeni; spisi leže Bog zna gdje, u
na opetovne požurbe od 1894. naprvo
reklo nisu se je ustvmeno, da su se nu
zemaljskom odborn izgubili — a pismeno
nikad slovao o tomu. Stogod občina, što
god drugi, škola bi se bila jur gradila, da
je slege.

Hećeno nam je od sanoga c. kr. kol.
kapelana, da zemaljski odbor pristaje na
to, da se ustroji dve škole na godinu u
svakom kotoru, da su ovo leto potrebne
jedna na Labinski, druga u Pazinu,
zatim da dodje ona u Debeljih na red.

Tko bude živ, će vidjeti i to.

Nije za vjerovati ni tomu, ako nam
na 280 djece, štoma polaze školu, oduzimaju

vala s drugemi mojemi prijateljicami. A
najlepše je bilo većer, ovako u lete, kada
bi mesečina svetila, kako i sada. Bilo je
lepo — a sada je sve propalo.

Nego one dve malice, njihove kćeri,
su otele pokazat, da još ni sve propalo.

Kako dva bela i draga anjelića, počeće su

one pivate onu našu:

Ah! srce ne muči me,
Ah! daj mi sano mir,
Jer ljubit ja ne smijem,
Ni dočekati pir.

Ja sam ih gledal te dve zlatne di-
vojice, i poslušal sam ih sa svim srećem
i svom dušom. Pivale su s početka tih,
tih, a kasnije sve jače i jače — a bila
je ura kasna — pak je okolo bilo tih —
od nikuda se ni čulo nijedne talijanske
besedi. A i obe materi su zamuknule i
poslušale ono drago pivanje. A narav je
oko bila lepa — nebo čisto — a more
mirno — lepo je bilo, lepo! I poslušal
sam ih i poslušal — i najedan put mi je
prišlo nekako milo okole sreća. Pogledal
sam ih na emiter. Mesečina poboljšala svaki

treću učiteljsku silu — a nalažu namet
od 16% za školske takse na gornji broj
djeca!

Kada to bude, bili će opet prepiraka:
ima li bili u Modrušanili ili Debeljih, ili
sata odalečeno sela jedno od drugoga.
Tako prepirke su za svaku radnju
i unapred občine, kada se ima što učinili
koristna, vrlo štetne. Uz to dogradile
su se kod nas u 4 godine 4 ceste, 3 na
rabeći četvrtu podporama, dobivenim od
vlade i zem. odbora, t. j. ona za s. Ivanc.
Ta je dala mnogo povoda Žminjskim pre-
pirkam, jer su jedni biteli, da ide na Pu-
čice — Damjanice, drugi na Zagriće i
Babiće, prevladali su Zagrići, jer je za
tamo bio i načrt. I g. načelnik bio je za
tu cestu.

Za to drugi udri po njemu, premda
je mukom sagradio 4 ceste, gdje je bilo
potrebno do 10.000 dekretacija, dok je
narod isao radići.

Tri od tih cesta su jur pod cestovnim
odborom. Oni, koji su se prije protivili,
danas jur kažu: blažena ura, da su i
lijepe su!

Prepir je za stanice kod Pisari, gdje
je središte, dočim bi drugi biteli, da je
kod Kršanaca, pak zahtjevaju, neka prvi
čvrstom nakonom, moglo bi se stogod
postignuti dobra i koristna. Ovih dana
potaknuo je netko u Vašem listu pitanje
škole u Debeljih.

Kako ima občina Žminjenti stanice
na trih mjestih, mogla bi je imati i
Žminjčina, kod Kršanaca, (premda pre-
blizu Kanfanara), Pisari i u Krajcerbregu,
ali treba uzbrnjog rada, slege u zastupstvu
i potroška, a toga van se neće. Već je
bilo sve potvrđeno za Pisare za blage
uspomene vrednoga glavara Mata Peteli,
kada su odlučene osobe stavile po sredi
svoje prste, te je stvar zaspala. Znamo,
da je sam Rinaldini, bivši namjestnik svoj
protivlju rekao.

Kod Kršanaca ipak nemože biti, jer
preblizu Kanfanaru, dočim bi stanka kod
Pisari rabila mnogim selom.

Kada je došao Kršanac na čelo, onda
udri po tajniku, jerbo da su ga putevi za
to stojali vrijednost jedne krave; ufamo se,
da su inu sada ti putevi plaćeni.

Gradimo cestu u sv. Petar u Šumi,
pa eto opet prepiraka; jedni će da ide na
Kršance, drugi na Kuhare i Pamiće;
gornja je kraća i manje bi bilo troška.

Dobili su bili 1200 fr. podpore za
vodu u Dunjici, i ti su posli izgubljeni
radi prepiraka, jer su jedni zahitjevali
jedna na Labinski, druga u Pazinu,
zatim da dodje ona u Debeljih na red.

Tko bude živ, će vidjeti i to.

Nije za vjerovati ni tomu, ako nam
na 280 djece, štoma polaze školu, oduzimaju

vala s drugimi mojemi prijateljicami. A

najlepše je bilo većer, ovako u lete, kada

bi mesečina svetila, kako i sada. Bilo je

lepo — a sada je sve propalo.

Nego one dve malice, njihove kćeri,
su otele pokazat, da još ni sve propalo.

Kako dva bela i draga anjelića, počeće su

one pivate onu našu:

Ah! srce ne muči me,
Ah! daj mi sano mir,
Jer ljubit ja ne smijem,
Ni dočekati pir.

Ja sam ih gledal te dve zlatne di-
vojice, i poslušal sam ih sa svim srećem
i svom dušom. Pivale su s početka tih,
tih, a kasnije sve jače i jače — a bila
je ura kasna — pak je okolo bilo tih —
od nikuda se ni čulo nijedne talijanske
besedi. A i obe materi su zamuknule i
poslušale ono drago pivanje. A narav je
oko bila lepa — nebo čisto — a more
mirno — lepo je bilo, lepo! I poslušal
sam ih i poslušal — i najedan put mi je
prišlo nekako milo okole sreća. Pogledal
sam ih na emiter. Mesečina poboljšala svaki

drugim drugo, što je potrebitije, samo
počnite, imati će potomći korist:

Iste jednu od najlepših občina Istre;
ako uredite još par cesta; učinite vodnjak
ili sterenu u Dunjici i kod Kmetij, škole
u Dunjici u sv. Ivancu. I vlada i junta
(ova malo) će vam pomoći, to smo vidjeli
kad zadnjih podpora. Dobili smo 4.300 L.,
te je prema drugim mnogo, nu znalo se
je potrebno predložiti i moliti. Kucajte opet
i otvoriti će se vam, ali neslogu na stranu
i občina treba da žrtvuje.

Ne zapustite novac kao voda u Dun-
jici, s razloga, da i občina mora nešto
doprinesti.

I ona mora doprinesti, drugače na-
preda nije, jer tako zahtjeva zakon i
oblasti, koje podporu daju.

Ugleđajte se u Kastav i druge naše
občine, i one žrtvaju, pak ako neimaju
još sve uredjeno, imati će u kratko; pak
će biti ljudem i blagu bolje i legje.

Učinilo se je jur stogod, poizplatili

sмо dugove italijanske uprave za 8000 L.,
učinili škole, klaonice (mačelj), groblje i 4
ceste sa značnim troškom i trudom vasen
tela i blaga, samo napred, ne zaspite na
polovici puta!

Doba bi, da se ustanori ovdje posu-
jilnica, hrv. čitaonica, udružimo se što
više možemo u gospodarsku zadrugu u
Pazinu, ili ustrojimo podružnicu; jer
sumpor plaćamo vreću po 5 for. 50 nov.
dočim ga kod zadruge imadu po 3 for.
40 nov., a galica tamo po 34 klg. a
ovđe po 40.

Franina i Jurina.

Fr. Ča Jure, da amiralji više ne poznaju
bandire?

Jur. — Neka viruje, to ki će, ja neću.

Fr. — Vero ni ja, to imaju bit nike
skuže.

Jur. — Ča je, da je, ja govorim ovako:

Manje oholije, pak će biti manja po-
triba od skuži.

Fr. A oholija kriva je, da su i Grei Ca-
rigrad izgubili.

Jur. Čudim se samo nekim, ki te skuže
viruju i š njima se tješe. Bog, Frane!

Fr. — Bog, Jure, Bog. Vero su težka vri-
sma nastala. Led nas tuče, odkle
bi nas imalo sunce grijat.

Jur. Bog će dat bolje, Frane.

Razne vesti.

Političke:

Austro-Ugarska Koerberovo ministar-
stvo izdalo je o svojem finansijskom
programu sledeću objavu: Proračunski
provizorij za drugu polovicu god. 1900.
bili će proglašen koncem ovoga mjeseca
na temelju § 14., te će sadržavati opuno-
vlaštenje za preuzeće visecig duga u iz-
nosu od 50 milijuna kruna. O vremenu i
načinu izplate ovoga duga nije još stvoren
končani zaključak. Od namjeravanih in-
vesticijah izvesti će radnje u tršćanskoj
luci, riešiti bolničko pitanje u Beču i po-
većati vozu spreme državnih željeznicu.
U različitim krunovinalih izvesti će se ta-
kodjer uz pripomoć zemaljskih zaklada
vožnju vodogradnje. Kod toga će sudje-
loviati državni podporama.

Prvak pjesničko katoličke pučke stranke
dr. Ebenbichler izdaje je svih dana brošuru

Barba Tončić.

pod naslovom „Politički položaj u Austriji“, u kojoj zagovara odlučno, da se što prije nametnu jezikovni zakoni i novi poslovnik za carevinsko vijeće. Iza toga neku vladu sastaviti većinu. Pisac se izjavljuje za njemački posredovni jezik, zato što će se od sada boriti i katoličku pučku stranku u carevinskom vijeću. Taj jezik imade biti jezik vojske i parlamenta.

Kako se vidi, taj pobožni Njemac ne razlikuje se u zahtjevih i nazorih od njemačkih liberalaca ili nacionalaca niti na drukcu. Mi bješimo doduše uvek istoga mnjenja, da su naime svi Njemci jednaki, kad valja udariti na Slavene i na njihova prava.

U nedjelju obdržavali su Česi na „Mužkoj hori“ blizu Mníchova Graca tabor, komu je prisustvovao do 60.000 osoba. Zastupane bijahu tuj sve stranke. Prisutni bijahu što žemaljski što državni zastupnici Horžica, Spindler, Šulc, Maštala i Tekly.

Državni zastupnik Horžica rekao je, da se može Austriji pomoći samo tada, kada bude sagradjena na svojoj prirodoj osnovi. Njemačkim jezikom neda se država ljetiti. Oživotvorenjem češkoga državnoga prava osnovala bi se zaštita proti Njemačkoj. Za obstanak češkoga naroda i za njegova prava — reče govornik — boriti ćemo se iz svih sile, svim sredstvima i uzratići ćemo, dok vladini krugovi podu ponovna na sv. potvrdu, da se na njih spusti sv. duh.

Iz Layova javljaju bečkim listovom, da će biti imenovan ministrom prosvjeti namjestnik Galicije grof. Pininski, a na njegovog mjesto da će doći krakovski okružni kapetan grof Borkovski.

Bugarska. O najnovijoj pobuni bugarskih seljaka proti pobiranju desetine u mjestu Durankula; dozajemo naknadno sljedeće: Seljaci navali su na porezne činovnike u občinskoj zgradbi. Iz mesta Dobrica budu na to odmah poslana proti buntovniku dva eskadrona konjanika. Zapovjednik konjanika pozove seljake, da se umire i da polože oružje, čemu se je jedan seljak izprotivio, na što ga je zapovjednik udario sabljom. Iza toga usmrti seljak zapovjedniku iz puške, na što nasta prava bitka između seljaka i vojnika. Mrviš ostalo je do 70 seljaka, dva časnika i 20 vojnika.

Rusija. Nakon sinrli ruskoga ministra izvanjskih posala grofa Muravjeva, povjerio je car Nikola upravu toga ministarstva savjetniku u tom ministarstvu grofu Vladimиру Nikolajeviću Lamsdorfu, kojeg ubrajaju među najodličnije ruske diplome. On služi 34 godine u istom ministarstvu te ga smatraju kano izvrstna poznavač svih piljana europske diplomatske zadnjih triju desetletja.

Italija. Članu talijanskog senata g. Saracco pošlo je napokon za rukom, sustaviti novo ministarstvo. Predsjedništvo i unutarnje poslove preuzimle sam Saracco; izvanjske poslove Visconti-Venosta; pravosudje Giantureo; riznicu Rúdini; finančije Chimirizi; javne radnje Branca; nastavu Gallo; rat. general San Martino; mornariču Mozin; poljedjeljstvo Careano; pošte i brojave Pascolato.

Kitaj. Sa kitajskog bojišta dolaze vrlo sporo vesti, jer su razorene podmorske brojave zice. Kolike se znade, to je poslo za rukom medjunarodnim četam u Pekingu osloboditi europske poslanike. Okolo Tíenčina došlo je do krvave bitke između Kineza i između medjunarodnih četa. Velelasti sajtu u Kini pomoć tamošnjim četama. Austrijska vlast poslala je tamo oklopnuća „Marija Terezija“. Do sada nalazila se tamo vojnička ladja „Zenta“, koja je sudjelovala u bitki proti kinezkim tvrdjnjama u Tiku.

Bat u južnoj Africi. Poslednje doba pošlo je burcem za rukom pobiti Engleze u pomanjih bitkama. U jednoj takvoj bitci potukli su burci jednu englesku pukovniju dielomice, a dielomice zarobili.

Mjestne:

Slijedimo prilagati listu počinske položnici, sa točnom označkom zaostale i tekuće predplatne. Tako položimo do suda za Bašku, Ružeti, Bresča, Opatiju, Barban, Boljan, Berseč, Buje, Brioni, sa zaostatima od K 646.

Dánašnjem broju prilagođeno za Cerovlje, Cres, Dragač, Pašu Vas, Dobrinj, Frančić, Fazan i Gričnjan sa zaostatom od K 623-50. Jedva smo na pogotku, ališabeta, pak neki se gg. predplatnici pomisle, kakva li će užasna svota nastati, kad dospijemo do konca istoga. Uz takovu sjajnu uplatu, kako da mi namirujemo svoje troškove? Mi smo naše predplatnike sjetili već toliko puta na njihovu dužnost, iako se toj ne odazovu, bit će nam za to, ako budemo prisiljeni, sudbenim putem dug utjerati, pa im time nakopati nepotrebitni troškovi.

Raspisano mjesto. Na državnoj njemačkoj dječkoj učionici u Puli, raspisano je mjesto namjestnog učitelja sa plaćom od K 1320. Molbenice valja uložiti do 17. jula zemaljskom školskom vjeću za Istru.

Upisivanje na puljskoj gimnaziji. Za one učenike, koji kan polaziti ovu gimnaziju u školskoj godini 1900./1901., vršiti će se upisivanje 1. jula i 16. te 17. septembra od 9—12 sati, u prostorijama ravnateljstva; prijamne izpiti polagati će se 2. jula i 9 sati prije podne, a 17. septembra prije i poslije podne.

Učenici, stari najmanje 9 godina, koji nepoznaju baš ništa njemački jezik i koji kan polaziti pripravniki razred, moraju se prijaviti ravnateljstvu 30. junija i 1. jula od 9—12 sati prije podne, pošto se takovih učenika neće primati u septembru.

Pokrajinske:

† Petar Franković, trgovac u Bersecu u Istri, umre je prekjucer, nakon duge bolesti u četrdeset i trećoj godini svoga života. Pokojnik bio je najprije pomorac, zatim vojnik na ratnoj mornarici, a napokon trgovac. Bio je dobar Hrvat, čovjek mirne éudi, ljubezan i mio, od svakoga poštovan i ljubljen. Oplakuju ga rođiljeli, čestili posjednici, te udova Marija s troje djece, više braće i mnogobrojna rodbina. Njegova udova kćer je najstarije, sestre g. Eugenia Kumilićen. Pokoj vječni Petru Franković!

„Hrv. Pravo“.

„Mathias Garbitius“. Obzirom na nolbu, probaćenu opetovo u našem listu od veleruč. g. dr. Jurja Kóklera, profesora u Zagrebu, upozoruje nas prijatelj iz srednje Istre, da bi onaj „Garbitius“ mogao biti i Grbac a ne Grbić. On

se je obratio pismeno na župni ured u Lanisicu, gdje imade Grbaca ili Garbaca ili Garbića.

Poznato nam je da i na otoku Lošinju, imenito na Nerezinama, ima obitelj prijatelj Grbac ili Garbaz, pak bi bilo vredno izpitati i njihovo radoslovje, a imade ih i u Kaslavčini.

Iz Pléna, pišu nam 25. t. m. : Po žalji presvj. našega biskupa obdržavalo se sv. poslanstvo u ovom dekanatu mjeseca maja i prvom polovicom tek junija. Veler. oo. Isusović u Istri, dobro poznati otac Bontempo i još mladi otac Dvornik, radili su posvuda neutraljivo, a u svih župal pobožni se pak odazvao njihovom pozivu i pohodio crkve u velikom broju. Uveli su u pojedinim župama — pobožnost naprav presvj. sru Isusovom i „Apostolstvo Moltive“, kojog bratovšćini je pobožni pak, uzpamćen njihovimi govorima i naukom, na stoline i stotine pristupio; tako u šest župal ovoga dekanata ih se upisalo preko 3000 duša.

U svakoj su župi zaključili sv. poslanstvo izvanrednom procesijom sa slikom

presvj. sreća, u kojoj su svi, a osobito mnogobrojna malena djeca, od njih čadnjatom ustupljivošću podučena, pjevali razne pjesme u slavlju istoga presvj. sreća. Osobito ganljivo je bilo čuti pjevanje tako zvane „Zlatne krunice“ iz toliko milih i različitih grla.

Raspis natječaja. — Na c. kr. hrvatskoj državnoj gimnaziji u Pazinu, za škol. godinu 1900. raspisano je jedno mjesto za klasičnu filologiju. Molbe valja uložiti na zemaljsko školsko vjeće u Trstu do 18. jula.

Hrvatskim občinam u Istri na znanje! U našoj nakladnoj tiskari može se dobiti skrižnjak „Občinska svjedočba za primetak bolesnika u javne bolnice“ po propisu zemaljskog odbora za Istru. Preporuča se dakle svim našim občinam narodno geslo:

„Svoj k svom!“

Tele se dvije glave. Iz Žminja piše nam prijatelj: Ovih dana izlegla je Antonu Križanecu od Grge krava tele sa dvjemi glavami lepo razvijeno, a dva posebna vrata u prsih se ujedinjivala.

Naša ženice blebetale svašta, da je to naime nekavade pedepsa, jerbo da je štala, gdje je krava izlegla tele, bila jednoma crkva sv. Antona i da tu obitelj neće imati sreće, dok se crkva ne povrati crkvi.

Dobre bi, da se tu crkva, štalu odkupi, jer to je želja mnogih, i sam g. biskup, kada je zadnje tu bio, izrazio se, da bi se to imalo odkupiti.

Iz drugih krajeva.

† Udova Gladstoneova. U večer 14. o. m. premunila je u dvoru Hawarden gospodku Gladstone, udova pokojnog englezkog ministra-predsjednika, u dobi od preko 90 godina. Ona je bila nesto starija od svog supruga, za kog se je udala g. 1839. i s kojim je u najsretnijem braku živjela punih 59 godina. Gospodja Katarina Gladstone bila je sestra Sir Stephena Glynn-a, parlamentarnog druga i jednomislenika njezina supruga, koji je pripadao englezkomu parlamentu od 1832. Kroz cieli dugi život vezao je suprugu Gladstone vez nejne priržnosti. Na večini Gladston ovih slika vidjeli je pored njega njegovu suprugu, koja ga je, kad je prije dvije godine premunila poslije duge bolesti, unatoč bremena svojih godina vjerno njezovu i uzda u njega bila. G. 1889. suprugi su Gladstone podpuno čili i zdravili u krugu svoje djece i unuka proslavili svoj zlatni piro. Pokojnica nije dopustila kano ni njezin suprug, da joj kraljica podliči kakav nastav. Nju oplakaju tri sina i unučad.

Milan Obrenović, srbski razkratlj, politički razbojnik. Neki dr. Persovizza opisuje u tršćanskom „Avanti“ br. 966 od dne 26. junija pod naslovom „Ivanović i Milan Obrenović“ (pukovnik Ivanović i Milan Obrenović srpskoga razkratlj. Milana kano političkoga razbojnika ili po njegovu „brigante politico“).

Duboko je doista pao ugled Srbije, kad se može što omakva napisati u prijateljskoj i susjednoj državi o oču vladajućeg kralja, o bivšem kralju, o osobi, s kojom obče i danas visoki i najviši krugovi u Beču i u Budimpešti.

Naš zemljak počastni član českog pčelarskog društva. Dve 3. maju obdržavana je u zlatnom Pragu godišnja skupština zemaljskog pčelarskog društva za krajinevinu. Českoj skupštini prisutstvovanje je velik broj članova i zastupnika vaujskih pčelarskih društava. Na toj skupštini stavlja je član g. Vojetić Novotny predlog, da se imenjuju počastnimi članovi pčelarskoga društva za krajinevinu Česku, Njeg. previšenost biskupa Štrosmajera i velečastnog g. Dinka Muškardina župnika u Slivani na otoku Cresu. Predlog taj bijaše u silno odusevljenu jednoglasno prihvoren. Biskup Štrosmajeru uručili će posebna deputacija povelju počastnog člana. Naš zemljak velečastni Muškardin stekao i u vaujskom svetu lep glas uzorac pčelarstva. U svakoj su župi zaključili sv. poslanstvo izvanrednom procesijom sa slikom

Za družbe sv. Cirila i Metoda! Hrvati i Hrvatice! I opet se približava blagdan zaštitnika naše dijene družbe, blagdan svede braće Cirila i Metoda. Po svih hrvatskih krajevih udomio se je zadnjih godina lep i hvalevredan običaj, da se blagdan slavenskih blagovjetnika proslavi osobitim sabiranjem novčanih prinosa u korist družbe sv. Cirila i Metoda za Istru. Danas, kada protivnici rade sve i sva, da otudje hrvatsku Istru i da od naše kri odgoje odrede, treba da sv. najvećom poštovnošću uzradimo oko što ljepešeg procvata i porasta naše plemenite družbe sv. Cirila i Metoda. Zato i ovom egzodus pozivljemo sve Hrvatice i Hrvate, da se prigodom blagdana svede braće Cirila i Metoda sjete čim izdašnjim darovima našoj toli potrebnoj družbi sv. Cirila i Metoda za Istru, a uz to neka ne zaborave ni na kupovanje žigica družbe sv. Cirila i Metoda, koje se sada može svagdje dobiti.

Koliko ima Slovenaca u Americi.

Slovenski Narod donosi dopis iz Amerike, u kojem se tvrdi, da ima sada u Sjedinjenim državama blizu 90.000 Slovenaca, pak 50 slovenskih svećenika kao misjonara. Joliet i Cleveland su najveće naseljene slovenske; u Clevelandu ima ih 2000, u samoj Pennsylvaniaj 5000.

Koliko pojede jedan čovjek. Neki Francez izračunao je, koliko pojede jedan čovjek u svojem životu. Čovjek, kojemu imade 70 godina, pojeh je toliko hrane, da bi jedva stala u 10 želježničkih vaguna, što iznasa po priliči 80.000 kilgr.

U djetinjstvu dobi i u starosti pojede čovjek obično 2 kilgr. na dan, u muževnog dobi 5 kilgr. Ovo valja samo za slave jeduće, nipošto pako za one, koji cio dan sjede jedu i piju, te i u noći sanjuju o tom, što će drugi dan jesti i piti. Ovakvi unište doista mnogo više hrane i pitija.

Mlada Hrvatica gradska liečnica Sofiji, Gospodja dr. Milica Švigrin iz Zagreba, nedavno udala za Bugarina dr. Cavova, bijase do sada privatnom liečnicom u Sofiji. Svojim znanjem i vještinom stekla si je toliko glasa i ugleda, da bijase ovih imenovana gradskom liečnicom u Sofiji.

Bog dao! Hrvatski listovi pišu, da su se u Splitu sastali odličniji članovi narodne hrvatske stranke nakon pogreba dr. Bulata, da većaju o položaju. Zadarski „Nar. List“ doznaće, da se je većina tih privaka izjavila za sporazumak sa pravas. Bog dao, da se to obistini, pak da bi za tim u banovini sledili taj primjer odličnoga hrvatske stranke u Dalmaciji.

Godišnja smrti nesretnog cara Maksimilijana. Dne 19. junija prošle su 33 godine, (19. junija 1863.), da bijase u Queretaru ustrijeljen nesretni meksički car i austrijski nadvojvoda Maksimilijan, brat Njeg. Velje. Na godišnjicu njegove smrti služene su i letos za pokoj njegove dužnosti u kapucinskoj crkvi u Beču.

Nesretna supruga nesretnoga cara, carica Karlotka, sprovdala tužne dane umoljena u jednom kraljevskom dvoru u Belgiji. Baš nedavno doniele su belgijske novine vest, da je visoka gospodja posve mirna, da čita i radi kakav ručni posao, a ponajviše da seće u vruću okolo dvorca. Ona da je posve osjedila.

Zensko svenčilište u Moskvi. Ruski službeni list javlja, da je ruski car odredio ustrojenje ženskog svenčilišta u Moskvi, koje će biti otvoreno već 1. stjpanja o. g. pod imenom „visi žen-ki tečajevi“. Statuti toga zavoda posve su isti kao i oni petrogradskih viših ženskih tečajeva. Ustrojenje ovog novog zavoda u Moskvi u prvom je redu zasluga moskovskih svenčilišnih profesora.

Zec-tat. Neka žena uhvatila je na putu iz Beča u Potzleindorf zecu, koga je bila prije nadare omamila. Tako omamjenoga donicila je kući vezanoga u rubcu. U jednom uglu rubca imala je sahranjenih

